

Aasta naiskodukaitsja on Triinu Kүүнал ja aasta kaitseliitlane on Aare Kabel

Kaitseminister Hannes Hanso õnnitleb Aare Kabelit.

Fotod: KRISTJAN PRII

10. jaanuaril andsid Kaitseliidu ülem brigadikindral Meelis Kiili ja Naiskodukaitsese esinaine ülesannete täitja Ave Proos Viljandi pärimusmuusika aidas üle rändauhinnad aasta kaitseliitlasele Aare Kabelile Järva malevast ja aasta naiskodukaitsjale Triinu Kүүnalle Jõgeva ringkonnast.

Rändauhinnad on pronksist kaitseliitlase ja naiskodukaitsja kujud. Tunnustati ka kõikide malevate ja ringkondade esitatud nominente.

Kaitseliidu ülem brigadikindral Meelis Kiili ütles: „Aastast aastasse on olnud need mehed ja naised tegevuses riigikaitses. Nad on Naiskodukaitses

ja Kaitseliidus selleks, et anda panus isamaa turvalisuseks. Nad tulevad välja igal juhul ja ei vaja selleks käsku, vaid tegutsevad oma südametunnistuse ja tahte ajendil.“

Brigadikindral lisas, et kokkusaamine pärimusmuusika aidas on omamoodi sümbolne, kuna ka Kaitseliit on osa riigi kultuurist.

Naiskodukaitsese esinaine ülesannete täitja Ave Proos sõnas, et neid ilusaid sõnu, mida siin tänava öeldakse, võiks lausuda mitte kolmekümnele, vaid kolmesajale ja 3000 inimesele.

„See on suur asi. Aasta kaitseliitlase ja naiskodukaitsjate nominentide üle tuntakse nende kodu-

malevates ja ringkondades uhkust,“ jätkas Proos.

Kaitseminister Hannes Hanso ütles oma pöördumises: „Te esindate tervet Eesti Vabariiki, teie hulgas on läbilõige ühiskonna erinevatest gruppidest. Üle 25 000 inimese on vabatahtlikult nõus andma oma panuse meie riigi kaitsesse. Tunnustame ka perekondi, kes teid toetavad ja mõistavad. Seda on meie riigile tarvis.“

Aasta naiskodukaitsja ja Triinu Kүүnal sõnas tunnustust vastu võttes, et Naiskodukaitses on andnud talle võimaluse vastutust võtta ja soovi vastutust kanda.

Aare Kabel lausus, et aasta kaitseliitlase tiitel on

talle suur au ja ta on selle üle tänulik.

„Mul on tahtmine oma kodu ja riiki kaitsta. Teie pärast me oleme siin ja kuulume Kaitseliitu,“ lisas ta.

Triinu Kүүnal on Naiskodukaitsese liige alates 2011. aastast. Õige pea pärast organisatsiooniga liitumist sai temast Jõgeva jaoskonna esinaine. Juhatuses koostöös on ta toonud kodust välja nii vanu kui ka värvanud uusi liikmeid. Jaoskonna esinainena on ta ellu viinud traditsiooni, et kõik liikmed saaksid vähemalt kaks korda aastas kokku – kevadel metsas ja jõulude ajal toitlustuskursusel, et koduseks peolauaks häid mõtteid vahetada. Hetkel on Triinu Kүүnal Jõgeva jaoskonna esinaine, Jõgeva ringkonna avalike suhete grupi juht, Jõgeva ringkonna esindaja Naiskodukaitsese keskkogul ja Naiskodukaitsese esindaja Kaitseliidu keskkogul ning kaks aastat tagasi

valiti ta Naiskodukaitsese keskkogu asendusliikmeks.

Aare Kabel on ligi 23 aasta vältel osalenud järjepidevalt Kaitseliidu tegevuses ja väljaõppes. Ta on olnud üle kümne aasta kompaniipealik ja pikki aastaid kuulunud Järva maleva juhatusse.

Ta on kompaniipealik, kelle sõnal on kaalu. Juhtkonna tasandil ja väljaõppes on ta alati seisnud koostöö parendamise eest Kaitseliidu, Naiskodukaitsese, Noorte Kotkaste ja Kodutütarde vahel. Suurima tähelepanu on Aare Kabel pälvinud sõjalis-sportlikel võistlustel osalemisega. Võistlejana on ta osalenud Utria Dessandil 11 korda, Erna retkel 13 korda, lisaks veel osalemised vastutegevuses ja korraldamismeeskonnas neil aastatel, mil ta võistlejana kaasa ei löönud.

Eda Kivisild

AIVAR RIISALU, Kaitseliidu vanematekogu liige, Harju maleva kaitseliitlane

Aasta kaitseliitlase valimise komisjonis on väga raske olla, sest esitatud nominendid on väärikad ja tunnustuse kuhjaga ära teeninud.

Lõplik otsustamine toimuski nii, et vaatasime nominentide tegevust viies kategoorias: osalemine väljaõppes, panustamine vabatahtlikkuna, tegevus teistes valdkondades, tegelemine noortega ja isiklik areng.

Neid kategooriaid analüüsid jõudsimegi oma lõpliku valikuni, ehkki tegelikult oleks kõik viis kaitseliitlast, kes lõpuks finaali jõudsid, pidanud selle kuju saama.

Brigadikindral Meelis Kiili õnnitleb Triinu Kүүnalt.

TULEKUL

Kõik malevad

veebruar

Eesti Vabariigi 98. aastapäeva tähistamine

Tartu malev

12. veebruar

Tartu Näituste messikeskuses haridus- ja infomess Intellektika 2016.

Valgamaa malev

31. jaanuar

Paju lahingu aastapäeva tähistamine ning Valgamaa maleva Metsniku välilasketiiru pidulik avamine

21. veebruar

Kaitseliidu meistrivõistlused teatesuusatamises

26.–27. veebruar

Eesti Vabariigi 98. aastapäevale pühendatud laskevõistlus

Võrumaa malev

2. veebruar

Tartu rahu aastapäevale pühendatud kahevõistlus

6. veebruar

laskeharjutus

21. veebruar

Kaitseliidu meistrivõistlused teatesuusatamises

26. veebruar

Rõuge-Vastselliine üksikkompanii üldkoosolek

26. veebruar

Sõdurioskuse kursus Kaitseliidus I etapp.

Sakala malev

5.–7 ja 26.–28. veebruar

sõdurioskuste kursus

6. veebruar

Karksi malevkonna üldkoosolek

13. veebruar

Laskelaager

Sakala ringkond

2. veebruar

Kolga-Jaani Tartu rahu aastapäeva tähistamine

12.–13. veebruar

Koeru Kultuuri õppepäevad ja erialavõistlus

26.–28. veebruar

Võrumaa avalike suhete kursus

AVE PROOS

Naiskodukaitsese aseesinaine esinaine ülesannetes

Aasta naiskodukaitsjat valida oli keeruline, sest iga ringkond oli esitanud tiitlile oma kõige-kõige parema.

Üks valikukriteerium oli üle-eestiline panustamine lisaks ringkonnapõhisele tegutsemisele Naiskodukaitses. See näitab ka seda, et inimene on valmis võtma vastutust ja kohustusi.

Lisaks lähtusime sellest, et aasta naiskodukaitsja peab olema inimene, kes motiveerib teisi ning suudab oma tegevuse ja olekuga inimesi kaasata.

Valikud olid rasked kuni lõpuni välja. Triinu puhul said määravaks tema rõõmsameelsus ja optimism, teiselt poolt aga analüüsivõime ja tahe asju parandada. Ta ei kardaks oma arvamust välja öelda, on otsekohene ja julgeb võtta vastutust.

OMA MÕTE

See mitmepalgeline vabadus

Ma olen 13-aastase tütre isa. Eks ole aastasadade jooksul olnud erinevate generatsioonide vahel teatud mittemõistmist. Ei kiitnud minugi vanemad kõiki mu pörrsapõlve tegemisi heaks. Ja ega tegelikult ei peagi erinevate ajastute lapsed kõiges üksmeel olema. See aga ei tähenda, et antud teemadel rääkida ei võiks või ei peaks.

Tegelikult saan ma oma plikatiirtsu – või mis plikatiirtsu, juba otsapidi noore neiuaga – päris hästi läbi ja kindlasti pole järgnev sisemonoloog kuidagiviisi etteheide temale ja teistele peagi täiskasvanuks saavatele ilmakodanikele. Las vananimene pisut arutab lihtsalt. Laseb nii-öelda auru välja.

Meil kõigil on seljataga lapsepõlv. Erinevatel aegadel on see loomulikult erinev. Muutuvad ajad, muutuvad kombes. Ja inimesed ühes nendega. See on paratamatu kulgemine. Seda, kas otse kuristikku suunas, me õnneks või kahjuks ei tea.

Igatahes oli minu lapsepõlv midagi sootuks muud, kui näen praegu oma lapse toimetamisi jälgides. Ühest küljest olid nõukaaja mudilastel kõiges piirid ees. Kogu info laias maailmas toimuva kohta tuli läbi propagandistlike filtrite ning kuvatuna groteskses kõverpeeglis. Ka tehnoloogilised võimalused olid tänasega võrreldes nullilähedased. Täna me räägime ju ikkagi ajastust, kus kõik soovitav on vaid tühise hiirekliki kaugusel. Suurem osa igapäevaelust toimub virtuaalmaailmas. Suheldakse virtuaalnimestega, käiakse virtuaalpoodides ja mõeldakse anonüümseid virtuaalmõtteid. Ühest küljest on see kõikehõlmav mugavus, mille iseenese laiskuses välja nuputanud oleme, müidugi tore. Ma isegi ei mõtle siinkohal tuhmi inimmassi pealt miljardeid teenivaid jaburaid suhtluskeskkondi, aga näiteks ilma mobiiltelefoni ja internetipangata ei kujuta oma elu praegu ette ka kõige suurem lubjakas. Pean ennast silmas, eks ole. Aga teisest küljest imeb tehismaailm meid hügeltoimuimeja kombel endasse ning jätab maha lödvad, kahvatud ja vegeteerivad kehad.

Kui mina oma tütre vanune olin, möödusid mu päevad igal võimalikul juhul õues, värskes õhu käes. Ja olgugi, et kusagil metsade taga looklesid piirid, millest keegi kunagi üle ei pääsenud, olid need metsad meie. Meil olid metsad, järved, põldude vahel looklevad kuld kollase lindina kulgevad kruusateed. Meil oli meie oma väike vabadus. Ja kasutasime seda nagu kõik toonased poisikludid – kihutasime ratastega, ujusime, ehitasime onne, mängisime indiaanlasi...

Nüüd tähendab vabadus aga midagi hoopis muud. Tänapäeva vabadus on topitud mikrokiipidele ja kulgeb mööda kaableid ja satelliite. Kõik on nii globaalne, et muudab su pisikeseks tähtsusetuks liivateraks keset suurt vabaduse kõrbe. Meie lapsed kogeavad vabadust oma hämaras toas helendava arvutiekraani ees. See on ühtaegu nii veider kui ka hirmutav. Nüüd, kui uus põlvkond isegi ei tea, mida tähendas raudne eesriie, nüüd, kus vabadus on ka päriselt olemas, ei ole kedagi, kes astuks õue ja selle lõhna nuusutaks. Muidugi on internetis palju olulist ja harivat. Tänapäeva noored valdavad tänu arvutitele erinevaid võõrkeeli ning on kursis kogu maailma uudistega, kunsti ja kultuuriga. Paar klõpsu ja oled jälle terake targem. Sellise info tõepärasus või moonutatatus pole üldse selle loo teema. Ehk mõni teine kord.

Praegu tahan ma lihtsalt öelda seda, et nii vahva kui see kõrgtehnoloogiline ajastu ka poleks, saatke oma lapsed ka vahepeal õue, isegi siis, kui teid selle ettepaneku peale esiti pilguga tappa üritatakse. Lisaks sellele, et meil on vaja vaba riigina jätkamiseks tarku inimesi, on meil vaja ka terveid ja tugevaid inimesi, mitte energiast tühjaks imetud hallitavaid makarone, kes oma väikest vabadust nautides päriselu ja selle mõtte bittide ja baitide rägastikku ära kaotanud on. Vaat sellised mõtted. Kui olete nendega laias laastus nõus, tõmmake joped selga ja minge perega talvist loodust nautima. Olge ikka terved ja rõõmsad!

Üllar Priks
ajalehe Sakala ajakirjank

Kirjutage meile oma kogemustest
Kaitseliidus
omamaa@kaitseliit.ee

Dmitri Teperik: „Soovime muuta Eesti riigi kuvandit vene noorte seas.“ 2. osa

Algus detsembrikuu ajalehes

Kuidas Vene Föderatsioon teeb eestivene noorte hulgas oma propagandat?

Viise, mida kasutab Vene Föderatsiooni propaganda, on vähemalt kümme erinevat, ja peab tunnustama, et nende arsenal on päris suur. On teada tugevaid märke, et Eesti riigi suhtes vaenulik mõjutustegevusel on kasvav maht, laienev haardeulatus ja suurenev kvaliteet. See on suunatud pingete õhutamisele ja võõra ühiskonna väärtuste propageerimisele. Eestivene noorteni jõuab vaenulik propaganda eelkõige kahe infokanali kaudu: selleks on perekond ja sotsiaalmeedia. Tänapäeva noored ei vaata eriti televisiooni ega loe ajalehti, ühesõnaga ei tarbi sageli n-ö klassikalisi meediat. Küll aga teevad seda nende vanemad ja sugulased, kes lähtuvalt oma väärtustest edastavad sissekodeeritud sõnumeid võimendatult edasi. Ja muidugi sotsiaalmeedia, kus levib väga palju väärarvamusi, väljamõeldisi ja muidu kontrollimata infot.

Millised on vene noorte seas levivad müüdid Eesti riigikaitse kohta ja kuidas te neid ümber lükkate?

Oma uurimistegevuse käigus selgitasime välja eestivene koolinoorte seas levinud stereotüübid riigikaitse kohta. On märkimisväärne, et nende väärarvamide ülekandmist võimendab Venemaa Föderatsiooni poolt juhitud propagandamasin. Mis need kaheksa levinuimat müüti on?

1. Eesti kaitseväge ei ole lahinguvõimeline, sest kasutab väga vanu relvi ja tehnikat, uusi ei raatsi osta ja vaid loodab USA abile ning kingitud relvadele.

2. Eesti on sõjaliselt hõivatav 2-3 tunniga, seda polegi mõtet kaitsta. Eestil pole oma kaitseväge üldse vaja.

3. Sõjalise konflikti puhkemisel ei tule NATO Eestile appi, vaid piirdub parimal juhul poliitilise toetusega.

4. Venemaal pole vähimatki huvi Eesti ja teiste Balti riikide vastu. Venemaa on alati ajanud sõbralikkust naabruspoliitikat, mida just Balti riigid on kogu aeg eiranud.

5. Eesti Kaitseväes alandatakse kohalikke venelasi, seal ei õpi midagi uut juurde, ajateenistus on puhas ajaraiskamine.

6. Kaitse-eelarve (2% SKPst) on põhjendamatu suur, aga kogu sotsiaalvaldkond on Eestis häbi-väärselt alarahastatud.

Sinu Riigi Kaitse korraldab eesti-vene noortele erinevaid külalstusi ja laagreid.

Fotod: DMITRI TEPERIK

7. NATO ei ole meie, vaid nemad on kuskil seal. Võõrvägede kohalolek Eestis on vajalik üksnes selleks, et ärritada Venemaad.

8. On tõenäoline ja loogiliselt õigustatav, et Venemaa võib kasutada oma tuumarelvade enda huvide kaitsemiseks ka välisriikides.

Kuivõrd tegemist on väga komplekse süsteemiga, siis ligikaudu pool meie sisutegevustest on suunatud sellele, et purustada eesti-vene koolinoorte seas levinud müüte. Selleks korraldame erinevaid interaktiivseid tegevusi: õppesessioone ja seminare, väljasõite sõjaväeosadesse, huvitavaid ekskursioone, töövarjupäevi, veebruaritelusid, loomingulisi kursuse, avalikke väitlusi, koolikonverentse ja kohtumisi poliitikute, arvamustegelaste, ekspertide, riigiametnike, Eesti kaitseväge ohvitseride ja aktiivsete kaitseliitlastega.

Meie kogemus näitab, et kõige paremini saab müüte ümber lükata kahel moel – toetudes ainult faktilistele andmetele ja tutvustades noortele isiklikke edulugusid kaitseväeteenistusest. See kõnetab neid kõige rohkem.

Konverentsi ettekandest jäi mulje, et vene noorte seas on munter ja sõjalised laagrid populaarsed. Kohe nii populaarsed, et noored käivad hea meelega Venemaal militaarlaagrites. Kas me Eestis saame ka midagi taolist teha?

Jah, kaitseväeteenistus kui sotsiaalne nähtus on vene noortele auasi. See on seotud sügava traditsiooniga, mida kannab edasi ka näiteks vene kirjandus. Huvitava töövana võib

mainida programmi Sinu Riigi Kaitse raames tehtud arvamusuuringu tulemusi, mille kohaselt suurem osa (ligikaudu 2/3) eesti-vene neidudest leiab, et Eesti kaitseväe teenimine on prestiižne ja ajateenistus teeb poisist tõelise mehe.

See, et mõned koolinoored käivad hea meelega Venemaal militaarlaagrites, on mõistagi oluline signaal meie riigile ja ühiskonnale tervikuna. Leian, et peame pakkuma eestivene noortele kvaliteetset alternatiivi, kaasates neid rohkem ka Kaitseliidu tegevustesse ning pöörates nende huvidele ja ootustele senisest sügavamalt tähelepanu. Kõik on tehtav, aga selleks peab olema tahe ja voli.

Kas on võimalik koostöö ka täiesti eestikeelsete organisatsioonidega ja kuidas te seda näeksite?

Otseloomulikult teeksime meeleldi senisest rohkem koostööd teiste organisatsioonidega, kellel on sarnased eesmärgid ja kelle tegevusi saaks võimendada või täiendada just loimumise aspektiga. Oleme seisukohal, et Ida-Viru eesti-vene noortele peab näitama ja korraldama tegevusi ka väljaspool nende kodupiirkonda. Selliste riigikaitseteemaliste õppevahetuste raames saaks samuti eesti noortele tutvustada Ida-Virumaa ja üheskoos arutleda selle üle, miks ja kuidas peame Eestit kaitsma. Mida rohkem on eri rahvustest noortel omavahelisi kontakte ja ühiseid teemasid, seda parem. Kui, ütleme, Andrei Sillamäelt, Ivar Viljandist, Svetlana Narvast ja Piret Paidest jagavad ühiseid väärtusi ja kohtuvad üksteisega nii Kaitseliidu õppustel kui ka oma vaba aega veetes, siis olen ma kindel, et Eesti ühiskond on tugev ja meie riigikaitse toimib.

Intervjuueeris
Eda Kivisild

Dmitri Teperik töötab Rahvusvahelises Kaitseuuringute Keskuses ja tema põhiline uurimissuund on eestivene laste vastuvõtlikkus vaenulikule mõjutustegevusele laiapindse riigikaitse vaatenurgast. Tema tööülesanne on uurimisprojektide läbiviimine strateegilise kommunikatsiooni ja psühholoogilise kaitse valdkonnas ning selleteemalise koostöö arendamine NATO ja EL liitlas- ja partnerriikidega.

Dmitri eestvedamisel on 2011. aastal käivitunud eestivene noortele suunatud julgeolekualane koolitusprogramm Sinu Riigi Kaitse, mille põhieesmärgiks on tugevdada ühiskondlikku sidusust, soodustades Eesti riigilaste juurdumist eestivene noorte seas.

Dmitri on omandanud Tartu Ülikoolis teadusmagistrikraadi ja hiljem on ennast täiendanud erinevatel ametialastel koolitustel Eestis, Leedus, Belgias, Prantsusmaal, Poolas, Hollandis, USA-s ja Kanadas.

OMA MAA

Kaitseliidu Lõuna-Eesti malevate ajaleht
Tellimisnumber 00911

Väljaandja: Kaitseliidu Sakala malev
Peetrimõisa 71073, Viljandimaa
Tel 717 9205
http://sakala.kaitseliit.ee
E-mail: omamaa@kaitseliit.ee
Pealik mjr Ahto Alas

Toimetus:
Tiina Ott, tel 5855 5092, 717 9217
Maiko Markus
Rein Kikas

Lembe Lahtmaa
Üllar Priks
Eda Kivisild

Trükk ja küljendus:
OÜ Vali Press, Põltsamaa
Toimetusel on õigus käsikirju lühendada.

Aasta naiskodukaitsjate ja kaitseliitlaste aasta 2015

KAISA PEEDOSAAR,
Võru ringkonna
aasta naiskodukaitsja

2015. aastast jäi meelde kohe kindlasti meie korraldatud side- ja staabi eriala-võistlus, Naisteõhtud ja projektid. Isiklikul tasemel on suurim kordaminek kolm nädalat Rootsis suurõppusel CJSE 15 staabi-assistendina tööd tehes. Hingelisel tasandil tundsin 2015. aastal just kõige rohkem kokkuvõtmist oma ringkonna naistega. Tundub, et aktiivsemad on leidnud endale meie organisatsioonist head kamraadid, kellega suheldakse ja saadakse kokku ka mujal kui õppustel ja organisatsiooni üritustel.

2015. aasta asutasin oma firma. See on küll veel pisike ja tööd on palju, aga olen selle üle üpris uhke. 2015. aasta oli ka üks verstapost meie pereelus, sest saame nüüd paariks aastaks jälle Võrumaale jääda.

Õppetunde oli eelmisel aastal on tegelikult kaks: esiteks usalda, aga kontrolli, ning teiselt, et jaga rohkem kohustusi teistega. Koos on palju kergem.

SIGRIT SÄINAS,
Valga ringkonna
aasta naiskodukaitsja

Naiskodukaitsje poole pealt oli 2015. aasta minu jaoks eriline selle poolest, et Valga ringkonna naiskond sai koormusmatkal I koha ja taas oli võimalus osaleda Pitka luureretkel.

Samuti oli mitmeid kordaminekuid ja midagi eraldi välja tuua on suhteliselt raske. Kui siis ehk osalemine Valgevenes tantsufestivalil, noortevaldkonna projektide teostus ning suurem panustamine Naiskodukaitsje tegevusse, näiteks instruktori ja organisatsioonitõpetuse instruktori kursuse läbimine.

2015. aasta õppetund oli, et ükski võit ega saavutus pole oma tervisest tähtsam.

KRISTI RANDLA,
Põlva ringkonna aasta
naiskodukaitsja

Mõeldes aastale 2015 tuleb kohe eredalt meelde Naiskodukaitsje koormusmatk. Sel aastal pani see retk tõsiselt proovile meie meeskonnatööoskuse, vastupidavuse ja kannatlikkuse. Meie tiim oli tugev ja emotsioonid on siiani meeles. Sama võin väita ka naiskodukaitsje side- ja staabieriala võistluse kohta.

Eelmisel aastal sai korraldatud erinevaid üritusi: Põlva lasteaia lõpurühma matkamäng, küla spordipäev, külalisringkonna vastuvõtt, Naiskodukaitsje tutvustused koolides, väljaõpped. Neid oli palju. See teebki eelmise aasta eriti meelde jäävaks - ja alati oli tegevust. Kui meeskond ümberringi on tore ja toetav, siis on ainult lust koos meie vabatahtlike naistega tegutseda.

Käesoleva aasta suurim kordaminek on veel ees, kuid eelmise aasta n-ö täht oli minu jaoks tõeline võitlus hirmuga siis, kui pidin Vastseliina linnusest 25 meetri kõrguselt laskuma. Kõik oli tore seni, kuni pidi üle ääre ronima ja lahti laskma nii piirdest kui ka instruktorigest.

Mis puutub eelmise aasta õppetundi, siis ühel koolitusel rääkis lektor turvalisest karjäärist. Tema esitluses jäi mulle eredalt meelde ütlus: „Tervis on kõige alus“. Mingil hetkel sain aru, et ka mina pean vahel „ei“ ütleva, sest kui pole tervist, siis ...

Theodore Roosvelt on öelnud: „Tee, mis suudad, sellega, mis sul on, seal, kus oled!“ Üritan ka edaspidi olla aktiivne, kuid proovin järgida eelnevat.

MARIT BIRGHOLTS,
Tartu ringkonna aasta
naiskodukaitsja

Vaadates möödunud aastat nii või teisiti, oli minu jaoks kindlasti eriliseks sündmuseks võidutule toomine võiduparadiil. Vaatamata sellele, et see lõppes just mitte plaanipäraselt.

Olen alati väga tegus olnud ja kõigel, mida teen on minu enese jaoks mingi eriline tähendus. Püüan alati teha seda, mida tegelikult tahangi teha, sest vastutahtsi punnitades kannatavad nii tulemus ja ka teised osalejad.

Vastused on näha osalejate silmist, kas nemadki nautisid. Parimaks ürituseks möödunud aastal pean oma lapse klassile korraldatud kahepäevast metsalaagrit õppe, matka, õöhäire ja lõkke ümber istumisega. Iga päev on meil uus õppetund. Koostöö ja usaldamine võivad meil olla igapäevased õppetüki. Kindlasti soovin leida oma meeskonda need inimesed kellega me tegelikult tahamegi koostööd teha. Elu ja iga tegutsemise hetke tuleb nautida!

EGLE REINUP,
Sakala ringkonna aasta
naiskodukaitsja

2015. aasta erines kõigepealt selle poolest, et olin esimest korda Naiskodukaitsje koormusmatkal võistkonna esindaja, mitte võistleja. Tervis vedas alt.

Väga eriline oli minu jaoks see, et sain olla tuletooja.

Eelmisel aastal oli minu jaoks täiesti uus asi laulmine. Seni olin arvanud, et mul viisipidamisega just kõige parem läbisaamine pole, aga selgus, et suudan isegi kooris II alti laulda. Ma polnud kooris laulmisega mitte kunagi varem kokku puutunud. See oli huvitav ja põnev ning tunne, mis kooriga esinedes tekkis, oli võimas.

Meelde jäävat õppetundi 2015. aastast ma ei mäletagi, aga üks iga päev õpetab ju midagi.

IGOR TARO,
Põlva maleva aasta
kaitseliitlane

2015. aasta jäi meelde Ikka nende kõige päevakajalisemate teemadest - rändekriis, sellele viinud sõjalise konflikti jätkumine ja Venemaa sekkumine Süüriasse.

See kõik paneb mõtlema Eesti tulevikule ja meie kohale selles kiiresti muutuvmas maailmas, kus stabiilsus on pigem kunstlikult loodud pettekujutelm, kui normaalne olek.

Ma mõtlesin mitmel korral ka sellele, et huvitav, kas inimesed aastal 1914 või 1939 taipasid, et maailmasõda on lahti? Küllap mitte. Ilmselt liiguti vaikselt uude nn normaalsusesse järk-järgult. Alles hiljem pannakse ajaloolaste poolt sildid külge. Põhiküsimus, mis mu peas ikka jätkuvalt on: mis kogu sellest jamast edasi saab ja kui suure või väikese jamaga meie siin Eestis pääseme?

Eelmise aasta kordaminekuks loen uues ametis saavutatud ettevõtte majandustulemuste paranemist, mis võimaldas juhtkonnal maksta töötajatele välja jõulupremiad. Ma arvan, et see oli ägedam kordaminek, kui ükskõik milline isiklik preemia. Ma pole ammu saanud töötada valdkonnas, kus tulemused on mõeldavad ja käegakatsutavad. Viimati siis, kui tegelesin lumerookimise või muruniitmise enda hoovis, aga seal on kasusaajate ring liialt väike, et lugeda seda tähelepanuväärseks kordaminekuks.

Isiklikus plaanis on pere mu elu parim kordaminek, mille üle on põhjust rõõmustada iga päev. Ilma selle isikliku tagalata poleks Kaitseliidus tegutsimine võimalik. Kaitseliit püsib tegelikult peredel, mitte üksikvõitlejatel.

2015. aasta õppetund on see, et julge pealehakkamine ongi pool võitu. Eriti puudutab see enda elustiili ja harjumusi. Kaotasin selle aastaga 14 kilo ning hindasin üle mitmed seniseid hoiakud toitumise ja liikumise osas. Selleks polnud tarvis muud, kui isiklikku otsust, et muutust on tarvis.

Eda Kivisild

Karksi-Nuias tähistati Vabadussõjas võidelnute mälestuspäeva

3. jaanuari hommikul kogunesid Karksi-Nuia Vabadussõjas langenute mälestussamba juurde kaitseliitlased, naiskodukaitsjad, Karksi valla volikogu ja vallavalitsuse esindajad, et anda au neile, kes töid meile vabaduse ja Eesti riigi.

Mälestussamba jalamil seisid auvalves Kaitseliidu Sakala maleva Karksi malevkonna ja naiskodukaitsje Sakala ringkonna Karksi jaoskonna liikmed. Kell 10.30 hakkasid helisema kirikukellad Karksi-Nuias ja lossimägedes, andes märku, et aeg on hetkeks peatuda ja langetada pea.

Pärast leinaseisakut asetasiid Karksi malevkonna pealik lipnik Ervin Tamberg ja pealiku abi kapral Raul Astel mälestussamba jalamile pärjad.

Karksi valla poolt asetasid pärja vallavolikogu esimees Siret Vene ja vallavanem Taimo Tugi.

Tugi ütles: „Vabadusel oli oma hind. Meil peab olema mõistust seda hoida!“

Mälestusmärgi juurde kogunesid kaitseliitlased, naiskodukaitsjad ja Karksi valla esindajad.

Auvalves seisid kaitseliitlased ja naiskodukaitsjad. Fotod: AIN PEENSOO

Hommik oli külm ja lumine, sest öösel oli hakanud sadama selle aasta ja talve esimene lumi. Maa

oli kattunud valge puhta vaibaga nagu tahaks öelda - puhake rahus, meie Vabadussõja kangelasid.

Detsembri lõpus, kümme päeva varem süütasime küünlad jõulupuul, 3. jaanuaril läitsime küünlad aga Vabadussõjas langenute mälestusmärkidel, et anda au Eesti iseseisvuse eest võidelnutele. Selles ebavõrdses sõjas langes palju vapraid mehi, naisi ja koolipoisse.

Me anname au meile appi tõttanud välisriikide väeüksustele ja eraisikutele, kes võitlesid õlg õla kõrval meie üksustega ja kellest paljud jätsid siia oma elu.

Lõpp lähenes siis, kui Viru rindel peeti Vabadussõja ägedaimad lahingud. Nõukogude väed ei suutnud eestlaste kaitses läbi murda ning 31. detsembril 1919 sõlmiti vaherahu. 3. jaanuaril 1920. aastal kell 10.30 vaikusid aga relvad kogu rindel. 402 päeva kestnud võitlus ülekaaluka vaenlase üle lõppes meie täieliku võiduga.

Ants Kalam

Sakala ringkonna rühmavanem Janne Suigusaar sai Kodutütarde teeneteristi

Laupäeval, 23. jaanuaril toimus Pärnus hotellis Strand Kodutütarde organisatsiooni 84. aastapäeva aktus, kus Kodutütarde peavanem Angelika Naris tunnustas möödunud aastal enim silma paistnud noorteuhte. Sakala ringkonnast annetati Kodutütarde teeneteristi Pääsupesa rühmavanemale Janne Suigusaarele.

Janne Suigusaar on Naiskodukaitsje Sakala ringkonna tegevliige alates 2010. aasta 25. novembrist ning samast aastast alates on ta ka kodutütarde rühmavanem. Lisaks on ta olnud Kodutütarde Sakala ringkonna juhatuse liige aastatel 2011-2015 ning ringkonnavanema abi aastatel 2011-2013.

Janne on kuulunud paljude maakondlike ürituste korraldusmeeskonda. Ta on olnud lastele, noortele ja peredele suunatud orienteerumismängu „Sakala seiklus“ üks korraldajatest, aidanud korraldada erialalaagreid ja järgukatsete päevi.

Janne juhitud rühma kodutütred on esindanud Kodutütarde Sakala ringkonda mitmetel üleriigilistel üritustel ning saavutanud auhinnalisi kohti.

Inimesena on Janne südamluk ja hea suhtleja. Olles kohusetundlik ja nõudlik enese vastu, on ta oma tegevistes Sakala ringkonna liikmeile heaks eeskujuks. Oma tööd rühmavanemana teeb ta südame ja armastusega. Sellepärast ongi ta tunnustatud noorteuht ja abivalmis kolleeg, keda hinnatakse kõrgelt.

Tina Ott

Sakala naiskodukaitsjad kinkisid lasteaedadele patju

Enne jõule jagasid Sakala ringkonna naiskodukaitsjad Viljandi ja Abja lasteaedadele üle 160 isevalmistatud padja.

Projekti eestvedaja, Sakala ringkonna Viljandi jaoskonna esinaine Margit Rei ütles, et kuna Naiskodukaitsel sel aastal üleriigilist soki-kindakampaaniat polnud, tuli leida midagi selle asemele.

“Üks agar naine ei saa ju pikkadel sügisõhtutel niisama käed rüpes istuda ja nii sündiski mõte lasteaedadele istumispatju õmmelda,” lisas ta.

Paari kuu jooksul vuristasid Sakala ringkonna kaheksa naist õmblusmasinatega ja nii valmis Viljandi mööblitööstuse kangajääkidest kokku üle 160 padja. “Kinkisime padjad Viljandi linna kuuele lasteaiale ning Abja lasteaiale,” sõnas Rei.

Nii palju kui on Viljandi linnas lasteaedu, niipalju oli ka muljeid. Lasteaias Mängupesa tervitas tervitas naiskodukaitsjaid jõulumemm isiklikult. Oli tore adventikontsert ja terve saal oli väikesed päkapikke täis. Lasteaias Midrimaa olid samuti toredad lapsed, armas kontsert ja tänu sõnad. Lapsed ja õpetajad olid vaimustuses igast padjast, mis kotist välja pudenes. Ja mõni kohe ei teadnudki, kas padjale istuda või panna sinna väsinud pea. Lasteaias Männimäe ei jõudnud külalised ära imestada, kui uskumatult tublid lasteaia töötajad on. Nad andsid vahva

kontserdi, kus kõik saalis olnud lapsed, õpetajad ja külalised kaasa laulsid.

Patju üle andes ütlesid naiskodukaitsjad, et need on võlupadjad. Kui lapsel on paha tuju või mure, siis tasub vaid padjale istuda ja kõik on jälle korras.

Õpetajad ütlesid patju vastu võttes, et nad veel mõtleavad, mida nad patjadega teevad, aga arvatavasti antakse need liikumisõpetajale, et liikumistunnis harjutusi teha. Lasteaias Kröll lubati lastel ka üks padjasõda maha pidada. Silmanurk läks märjaks ning väike pisar oli isegi lasteaia direktori silmis.

Ka lasteaia Karlsson lapsed laulsid ja tantsisid ja arvasid, et maailma toredam jõulukink on üks padi. Õpetajad olid tänulikud ja siiralt hea meel oli ka kingituse üleandjatel.

Mesimummi lasteaia kontserdil laulsid ja tantsisid kinkijatele lasteaiale

Kui padjad olid kokku kogutud, täitsid need suurema osa elutoast.

Fotod: MARGIT REI

kohased mesilased. Eks neid päkapikke oli jõulude ajal igal pool, aga keset talve üks mesilane leida on palju keerulisem.

Kui lapsed olid ära esinenud, anti padjad üle ning nagu ikka, peeti maha ka üks korralik padjasõda.

Lembe Lahtmaa

Jõustruktuurid võtsid mõõtu võrkpallis

21. jaanuaril kogunesid Viljandi politseimaja spordisaali Viljandi jaoskonna jõustruktuuride võrkpalliharrastajad, et nautida üheskoos sporti ning selgitada välja parim võistkond. Seekord said esikoha politseinikud.

Tore traditsioon on kestnud juba oma kümme aastat. Kui varasemalt pistis rinda Viljandi politseinikud, päästjad ja kaitseliitlased, siis eelmisest aastast liitus ka kiirabi võistkond. Nii olidki Viljandi politseijaoskonna spordisaalis võistluse algust ootamas päästemeti, politsei, Kaitseliidu Sakala maleva staabi ja SA Tartu Kiirabi Viljandi osakonna võistkonnad.

Tihedas konkurents saavutasid esimese koha politseinikud, teiseks jäid päästjad. Sakala maleva staabi võistkond võitles välja kolmanda koha ning kiirabitöötajatel tuli

Palliplatsil on kokku saanud politseinike ja päästjate võistkonnad.

Foto: PIRET TAIM

seekord leppida neljanda kohaga.

Kiirabi oli teistega võrreldes ka pisut ebavõrdses seisus, sest nende võistkonnal oli naiste osakaal kõige suurem.

Võistluse eesmärk polnud ju mitte võit, vaid siiski osavõtt ja tegu oli

ennekõike sõpruskohtumisega.

Pärast sportlikku pingutust istuti sõbralikult laua taha, analüüsiti mängu ja tõdeti, et parema tulemuse saavutamiseks tuleks ikka eelnevalt trenni ka teha. Loodame, et Viljandi politseijaoskonna

treeningsaali, kus kaks korda nädalas võrkpallitreeningud toimuvad, täitub huvilistest.

Piret Taim

Naiskodukaits Sakala ringkonna instruktor

Tartu maleva kaitseliitlaste arv püstitas rekordi

Kaitseliidu Tartu malevas oli mullu aastalõpu seisuga 1557 tegevliiget ja seega püstitus viimase viie aasta rekord.

Kaitseliidu Tartu maleva liikmete arv on viimastel aastatel olnud tõusuteel. 2011. aasta lõpu seisuga oli malevas 1344 ja 2012. aasta lõpus 1390 tegevliiget.

2013. aastal liikmete arv pisut vähenes, olles aastalõpu seisuga 1363. 2014. aastal liikmete arv aga kasvas järsult ning 2014. aasta lõpus oli malevas 1484 liiget.

Aasta hiljem, 2015. aasta lõpus oli malevas 1557 tegevliiget.

Kaitseliidu Tartu maleva pealiku major Kalle Köhleri sõnul on tal hea meel, et järjest enam vabatahtlikke soovib riigikaitsesse panustada.

“Pole mingi saladus, et Kaitseliidu liikmete arv kasvab järsult siis, kui maailmas on rahutud ajad, sest inimesed saavad aru, et panustades riigi julgeolekusse, panustavad nad samas ka enda ja oma lähedaste julgeolekusse,” ütles major Köhler.

Sander Silm

Tartu maleva kaitseliitlane taastas juba teise soomuki

Taastatud BTR-80.

Foto: TARTU MALEVA FOTOKOGU

2015. aasta alguse andis Tartu maleva kaitseliitlane Toomas Olbrei maleva käsutusse taastatud soomustranspordööri BTR-80.

Möödunud aasta lõpust seisab maleva Lehola tänava õppe- ja tagalakeskuses aga juba teinegi BTR-80, mille samuti taastas Toomas Olberi.

Toomas Olbreile kuulub rahvusvaheliste autovehudega tegelev ettevõtte AS Olbtar, kus soomukid ka taastati. Siiski jääb mees enda panusest rääkides äärmiselt kidakeelseks. “Kõik meist panustavad millega saavad ja mina saan Kaitseliidule abiks olla sellel moel,” oli ta Eesti mehele omaselt tagasihoidlik.

Olbrei lisas, et ka Kaitseliit aitas taastamistööd varuosade ja muu sellise näol. Eraldi kiitis ta lukkseppi, kes masina taastamisele õla alla panid ning Tarvi Olbreid, kes leidis vajaliku rahastuse. “Kõige tähtsam on nüüd see, et soomukile leitaks ka vajalik rakendus,” ütles ta.

Malevapealik major Kalle Köhler ütles, et seda hirmu, nagu jääks soomuk lihtsalt seisma, pole ning kaitseliitlased hakkavad soomukeid kasutama väljaõppes.

Sander Silm

Tartu maleva teavituspealik

Sakala ringkonna uus instruktor on Kätlin Kink

1. veebruarist hakkab Naiskodukaits Sakala ringkonnas instruktorina tööle Kätlin Kink.

Kätlin Kink on naiskodukaits liige 2015. aasta maikuust. Ta on ka Sakala ringkonna kodutütarde ringkonnavanema abi ja juhib Kõpu kodutütarde rühma.

Kätlin Kink on töönud Sürgavere kultuurimaja ja noortekeskuse juhatajana ning praegu on ta Kõpu põhikooli

muusikaõpetaja.

Ta on juhtinud erinevaid projekte ja olnud Suure-Jaani muusikafestivali korralduskomitee liige. Tema huvialad on lugemine, matkamine, võrkpall, muusika, autosport ja kiiking. Kätlini tulemus kiikingus 5,94 meetrit on ka Guinnessi rekordite raamatus.

„Kandideerisin instruktori ametikohale, kuna ühelt poolt on tegemist organisatoorse tööga ja seda valdkonda ma tunnen,” sõnas Kink. „Teiselt poolt on Naiskodukaits aga organisatsioon, mis pakub enesearendamiseks erinevaid väljundeid. Usun, et ma saan oma seniseid kogemusi instruktori ametikohal kasutada ning õpin selles ametis ka palju juurde.”

Eda Kivisild

Kodutütarde aasta sportlased: Kodutütar on hea olla

Võidupüha maratonil Pärnumaal võistles Sakala ringkonna parim sportlane suusataja Karolina Pugal (paremal) koos Hanna Kristin Kuusikuga (vasakul) ja Marleen Kuusikuga. Foto: TIINA OTT

Kodutütarde Sakala ringkonna aasta sportlane **Karolina Pugal** on Paistu kooli 9. klassi õpilane, kes püüab kooliellu särtsu tuua. Kodutütarde Paistu rühma kuulub ta 2009. aasta aprillist.

Ta on alati kohal, kui on vaja midagi korraldada. Seda nii Paistu kooli siseselt kui ka Viljandimaa või Eesti mastaabis. Ta on oma kooli üks aktiivsemaid õpilasi. Nooremad rühmakaaslased ütlevad, et Karolina on neile eeskujuks oma ellusuhtumise, valikute ja eesmärkidega. Ta teeb kõike alati pühendumusega ja püüdleb täiuslikkuse poole.

Veel olulisem omadus, mida teised Karolina puhul hindavad, on tema ausus. Ta ütleb, mida mõtleb, aga tema kriitika ei ole pahatahtlik, vaid ta püüab aidata. Karolina väärrib tunnustamist, sest kõik, mida ta noorte, oma kooli, maakonna, kogu ühiskonna jaoks teeb, on tehtud südamega. Karolina sportlikkus ja sihikindlus avaldab positiivset mõju meie noortele ja kindlasti on ta suureks eeskujuks paljudele poistele-tüdrukutele.

Karolina Pugal:

„Kodutütar on hea olla, sest saab käia paljudes laagrites ja üritustel, mis on väga huvitavad ja lahedad. Kodutütarde organisatsioon annab palju häid teadmisi.“

Tiina Ott

Suusataja Merli Mari Utsal (Paremal) ja Kadri Parts. Foto: VÕRUMAA KODUTÜTARDE RINGKONNA FOTOKOGU

Võrumaa kodutütarde aasta noorsportlane **Merli Mari Utsal** on Haanja rühma kodutütar aastast 2012.

Merli Mari on eeskujuks teistele kodutütardele. Ta tegutseb pühendunult, tuleb alati appi ja võtab osa võimalikult paljudest üritustest.

Ta on tüdruk, kes püüdleb visalt oma unistuste poole: jõuda maailmameistri-võistlustele ja olümpiamängudele.

Küsimusele, miks Merli Marile meeldib olla kodutütar, vastab tüdruk:

„Saan palju osaleda erinevates laagrites ja võistlustel. Tore on õppida asju, mida muidu oleks keerulisem teha, näiteks osaleda laskmisvõistlustel või mitmepäevasel metsalaagris. Organisatsiooni kaudu olen saanud palju uusi ja toredaid sõpru.“

Kadri Parts

Haanja rühma rühmavanem

Kergejõustiklane Adriana Kensing. Foto: ERAKOGU

Kodutütarde Põlva ringkonna aasta sportlane on Röpina kodutütar **Adriana Kensing**. Ta on tubli sportlane nii tavaelus kui ka organisatsiooni ridades, omades sportlase ja matkaja erialamärki.

Adriana on korduvalt näidanud oma algatusvõimet. Ta on alati valmis organiseerima, aitama ja osalema. 2014. aastal pälvis ta Põlva ringkonna aktiivseima kodutütare tiitli.

Adriana on tubli kergejõustiklane. Kodutütrena on osalenud paljudel võistlustel ja saavutanud häid tulemusi nii ringkonnasiseselt, riigis kui ka väljaspool.

Adriana ise ütleb kodutütareks olemise kohta:

„Kodutütar on tore olla, sest see organisatsioon on õpetanud kõike, mida eluks vaja. Samal ajal avastan ma ka enda juures erinevaid külgi ja saan neid edasi arendada. Olen õppinud viisakat käitumist ja saanud väga palju uusi teadmisi, mis on mulle kasuks tulnud. Näiteks on väga oluline osata esmaabi anda, sest nüüd oskan aidata abivajajat hädaolukorras.“

Organisatsioon korraldab väga toredaid üritusi, kus on lõbus. Sealt olen saanud väga palju uusi tutvavaid ja sõpru, mille üle olen väga rõõmus. Olen õppinud tundma ja austama oma kodumaad. Kodutütar olla on vahva!“

Aile Vals

Maadleja Anette Traks. Foto: ERAKOGU

Tartu ringkonna kodutütarde aasta sportlase **Anette Traksi** matkatiimikaaslane on Anetest kirjutatud nii:

„Kui Anette 2011. aastal esimest korda võistlusrajale astus, ei osanud iial oodata, et asjad nii lähevad, sest enne iga üritust pidi Anette vaatama, et midagi võistlusgraafikuga ei katuks ning näis võimatuena veel koos rajale minna. Elu aga on täis üllatusi ning viimased viis aastat oleme neid täiel rinnal nautinud.“

Anette on suutnud oma ellu ideaalselt mahutada nii maadlusmatšid kui ka Kodutütarde organisatsiooni.

Hoolimata sellest, et kui vastu-tegevus äkitselt välja ilmub, on Anette ainus, kes jookseb vaenlase tagala, mitte ohutu tsooni poole, on ta siiski alati olnud meeskonna hing, kes iga halva asja juures midagi positiivset või humoorikat leiab ning oma tobedate naljadega tuju üleval hoiab.

Mäletan korda, kui Anette peale maadlusvõistlust mulle kirjutas: „Kahju, et nii ruttu võitsin. Oleks tahtnud rohkem maadelda.“

See näitab imehästi, et ta teeb seda siiralt ja südamega, mitte au ja kuulsuse pärast.“

Anette Traks ütleb kodutütareks olemise kohta:

„Kodutütrena on mul võimalus tegeleda kõigega, mida vähegi ette oskan kujutada - alustades laulmisest ja tantsimisest ning lõpetades laskmise ning matkamisega. Lisaks sellele on sinu ümber inimesed, kes sind alati toetavad või vajadusel tagasi kahe jalaga maale toovad. Ilmselt ongi suurimaks motivaatoriks ning heaks asjaks need inimesed. Inimesed, kellele võid alati loota, kes on valmis läbima iga katsumust ning kes siniseimagi esmaspäeva kuld kollaseks ja säravaks muudavad.“

Anneli Rull

Kodutütred on 19. jaanuaril 1932. aastal loodud tütarlaste vabatahtlik isamaaline skautlik Kaitseliidu noorteorganisatsioon, millel on oma põhikirja ja sisekord. Kodutütred on 7–18-aastased tütarlapsed.

Sakala noored lustisid loomingulises jõululaagris

Sakala noorkotkad ja kodutütred pidasid oma jõululaagri Paistu koolis detsembri teisel nädalavahetusel, mil ilm meenutas kõike muud kui jõuluaega. Laagris aga selgus, et jõulumeeleolu loomiseks pole lund vajagi.

Detsembrikuu 12. kuupäeval aknast välja vaadates tuli tõdeda, et talv on ka seekord taevasse jäänud. Tundub nagu oleks ilmataat kergelt hajameelne. Ühel hetkel aga avastab ta, et tohoh tont! Juba detsembri lõpp käes ja olen jälle unustanud talve Eestisse saata. Suure ähmiga saadabki ta siis detsembri lõpuks lumevaiba Maarjamaale.

„Nagu oleks midagi kahe silma vahele jätnud,“ sügab taat kukalt ja saadab siis jäised miinuskraadid jaanuaris järele.

Nii et 12. detsembril alustasid Sakala maleva noorkotkad ja kodutütred jõululaagrit ilma lumeta. Paistu koolis aset leidnud laagris osales 64 noorkotkast, 27 kodutütart ja 19 noortejuhti (noorte Kotkaste juhid, kodutütarde juhid, lapsevanemad, kaitseliitlased).

Jõululaager erineb teistest maakonna laagritest selle poolest, et on rohkem noorte loomingut ja esinemisostkust arendav laagri.

Kõigepealt jagunesid noored gruppidesse nii, et koos olid erinevate rühmade liikmed. See aitab noortel üksteist paremini tundma õppida.

Esimeseks ülesandeks oli vaja võtta tund muinasjutt ja see näidendi lavastada.

Etteastete väljamõtlemisele järgnesid võistkondlikud täpsus-, koostöö- ja sportülesanded nii kooli spordisaalis kui ka õues.

Pärast seda tegid noortele teadusteatri Viljandi gümnaasiumi õpilased. Üks neist on ka viimast aastat noorkotkas.

Kodus ette valmistatud ülesanded panid saali naerust rõkkama. Foto: ALARI TÄEL

Noored jälgisid, kuidas katseklaasides kahe erinevat värvi vedeliku kokku segamisel tuli üldse kolmas toon ja kuidas erinevate vedelike kokku segamisel anum niimoodi vahutama hakkas, nagu oleks Vesuvi vulkaan tööle hakanud. Või kuidas ühel hetkel oli kuiva jää tõttu kogu ruum auru täis. Erinevate gaaside kokkusegamisel tehti võimlas ka mitu kõva pauku.

Noortel löid sellised katsed silmad särama ning kõik said hiljem ohutumaid katseid järele proovida. Loodetavasti saavad keemia ja

füüsika paljudele nüüd huvitavamad olema. Öhtul läks ärevus suuremaks, sest levis jutt, et jõuluvana on Paistu kooli poole teel. Laupäevaõhtune programm jätkus soojenduseks väga toredate ja humoorikate kohapealsete etteastete esitamistega. Pärast kohapealsete etteastete esitust oli tunnike aega, et kodutööde esitamiseks end valmis seada. Iga rühm oli kodus ette valmistanud play-box'i ehk tuli etendada jõululaulu või muu tuntud muusika taustal lavaline liikumine.

Henri Paavo
Sakala maleva noortejuht

AJA LUGU

Kindralleitnandist olude sunnil raamatupidajaks

Paul-Adolf Lill (VR I/2) sündis 25. (vana kalendri järgi 13.) jaanuaril 1882. aastal tollase Viljandimaa, praeguse Valgamaa Helme kihelkonnas Roobe (praeguse nimega Jõgeveste) vallas Veski talus möldri pojana. Koolitarkuste omandamist alustas ta Jõgeveste vallakoolis ja jätkas Helme kihelkonnakoolis ning aastatel 1894–1899 Valga linnakoolis.

Nagu paljud teised Eesti noormehed enne ja pärast, astus ta vabatahtlikult tsaararmeesse, kus tema esimeseks teenistuskohaks sai 107. jalaväepolk. Edasi viis tema tee Vilno ehk Vilniuse sõjakooli, kus ta õppis aastatel 1901–1904 ja ülendati siis peagi nooremleitnandi auastmesse. Sõjakooli ühe parima lõpetajana sai ta kingiks kulduuri ehk taskukella nagu seda kullatud kapslitega ajamõõtjat toona nimetati.

Seejärel teenis ta nooremohvitserina 7. Soome kütipolgu ja järgmisel aastal viidi Lill üle 24. Ida-Siberi tagavarapataljoni adjutanndiks. Seal poole aasta pärast sai ta 6. kütipolgu nooremohvitseriks ja kolme kuu pärast juba 22. Ida-Siberi kütipolgu kuulipildujate komando nooremohvitseriks.

Ega Tsaari-Venemaa ohvitseri niisama igaks juhuks välja ei õpetanud. Järgmisel aastal alanud Vene-Jaapani sõda viis 6. kütipolgu koosseisus sinna ka Paul-Adolf Lille. 1907. aastal ülendati ta leitnandiks.

Sõjaajaloolaste hinnangul osales Vene-Jaapani sõjas ligemale 5000 eesti meest.

Kui tulevane kindral oli ennast ka praktilisest küljest näidanud, avanes tal võimalus 1908. aastal asuda kõrgeimat sõjalist haridust omandama Nikolai Kindralstaabi Akadeemias St. Peterburgis.

Kõrgemad tarkused peas ja paberid taskus, saadeti Lill 1911. aastal teenima Odessa sõjaväeringkonna staapi ja ülendati samal aastal ka alamkapteniks. Selles auastmes tuli tal hakata teenima 8. ratsaväediviisi staabis. Järgmistel aastatel tuli tal kamandada Tartus asuva 95. Krasnojarski jalaväepolgu 14. ja 11. roodu. Sama polgu koosseisus osales ta ka I maailmasõjas ja juba sõja esimesel kuul ülendati kapteniks.

Paul-Adolf Lill.

Sõda möödus vangis

Kahjuks langes värskest kapteniks ülendatud Lill juba 1914. aasta oktoobris sakslaste kätte vangi ja vabanes sealt alles 1918. aasta detsembrikuu alguses. Seega maailmasõjas ei läinud tal korda suuri võite saada ega kangelastegusid korraldada. Samas sai ta ohvitserina üsna mitmekesise ettevalmistuse, olles teenistuses erinevates väesades.

Neid kogemusi arvestades, aga võib-olla ka just väheseid ja pigem ebaõnnestunud lahingukogemusi omavana, määrati ta Eesti Vabadussõja ajal 18. detsembril 1918. aastal operatiivstaabi operatiivosakonna ülemaks. Järgmise aasta veebruaris määrati ta Kor-

Sõjaajaloolaste hinnangul osales Vene-Jaapani sõjas ligemale 5000 eesti meest.

ülendati alampolkovnikuks ja maikuul juba sama asutuse ülemaks. Oktoobris sai temast Sõjanõukogu liige ja tagavaravägede ülem ning ka polkovniku auastme kandja.

Nagu Paul-Adolf Lill puhul ja teistegi tema kolleegide eluteest näha on, oli sõjaaja tingimustes karjääriredeli pulkadevahe üsna kitsas ja seega sellel tõusmine kiire.

Varsti pärast Vabadussõja lõppu 1920. aastal sai Lill kindralstaabi valitsuse ülemaks, seejärel mõnekuulise vahega sõjavägede staabi ajutiseks ülemaks ja siis ka ülemaks. Järgmisel aastal oli ta paari kuu jooksul ka ajutiselt sõjaministri abi ning detsembrikuul ülendati ta kindralmajoriks.

Kuus aastat sõjaministri ametis

Järgmisel kümnekonnal aastal täitis kindral Lill mitmesuguseid sõjalise valdkonna ülesandeid ja 1933. aasta oktoobrist sai temast sõjaminister. Ta teenis selles ametis järjest kuus aastat. 1938. aasta veebruaris ülendati ta kindralleitnandiks.

Järgmise aasta oktoobris vabastati ta aga sõjaministri ülesannetest ja sõjaväeteenistusest. Seejärel tegutses Lill mitme seltskondliku organisat-

siooni juhina ja liikmena, teiste hulgas ka VRVÜ, ehk Vabaduse Risti Vendade Ühenduse liikmena.

Teenete eest Vene tsaaririigi teenimisel, Vabadussõjas ja riigi kaitsevõime korraldamisel vääristati teda Vabadusristi I liigi 2. järguga, Läti Karutapja II klassi ordeniga, Püha Anna III klassi ordeniga, Püha Stanislavi III klassi ordeniga, Kotkaristi I klassi ordeniga, Eesti Punase Risti I/II teenetemärgiga, Läti Kolme Tähe ordeni I klassiga ja mitmete Poola, Prantsuse, Soome, Tsehioslovakkia, Ungari, Läti ja Eesti au- ja teenetemärgidega. Kõigele lisaks sai ta ka 300 000 marka raha ja 39,19 hektarit maad Viljandimaal Puiatu mõisast. Millega ta selle kõik oli ära teeninud, on paljuski ajaloo tolmu all peidus, aga lohutame endid sellega, et küllap teadsid seda annetajad.

1940. aasta oktoobrikuul võttis nõukogude võim Paul-Adolf Lillilt ära pensioni ja elatise saamiseks tuli kindralil kui vallalisel mehel lõpetada raamatupidamise kursused.

Elatise teenimiseks tuli kindralil lõpetada raamatupidamise kursused.

Kindrali arreteerimiseni jõudsid tšekistid alles 1941. aasta 14. juunil. Ta viidi koos õega Sverdlovskisse ja teadaolevalt suri või tapeti sealses vanglas 13. mail 1942. Tema matmispaik on teadmata.

Paul-Adolf Lille sünnimaja seinal Roobe veskis avati 1991. aastal mälestustahvel ja aastal 2000 avati Tallinnas Kaitseväe kalmistul Vabadussõja kõrgemate juhtide memoriaalis ka tema kenotaaf. Samuti on talle mälestustahvel Eesti sõjameeste mälestuskirikus Toris.

Ülevaate koostas

Rein Kikas

2015. aasta 26. jaanuaril tähistas Valgamaa malev Paul-Adolf Lille kodukohas tema 133. sünniaastapäeva.

Foto: VALGAMAA MALEVA FOTOKOGU

ÕNNITLEME

101	Helmi Visnapuu	Põlva ringkond	Eva Treial	Võrumaa malev	
80	Olev Konna	Põlva malev	30	Henri Kilg	Põlva malev
70	Arvo Kama	Sakala malev	Mario Küttmann	Põlva malev	
60	Heino Kits	Põlva malev	Taimar Plaado	Põlva malev	
50	Guido Paes	Põlva malev	Maarja Siilbek	Põlva ringkond	
40	Rainer Rahasepp	Põlva malev	Margo Aavik	Sakala malev	
	Raul Haljaku	Põlva malev	Keijo Järve	Sakala malev	
	Freddy Tõnumaa	Sakala malev	Viljar Koval	Sakala malev	
	Age Alas	Sakala ringkond	Tõnis Vardja	Sakala malev	
	Karita Nepste	Sakala ringkond	Urmo Võsa	Sakala malev	
	Jana Morozov	Tartu malev	Ragnar Kruuda	Tartu malev	
	Karlis Mäekala	Tartu malev	Kailli Pärn	Tartu malev	
			Gaspar Anton	Tartu malev	
			Timo Suurmänn	Tartu malev	
			Kaur Kittus	Tartu malev	
			Norman Saarso	Tartu malev	
			Kait Kajar	Tartu malev	
			Priit Suviste	Tartu malev	
			Andres Kolju	Valgamaa malev	
			20	Toomas Udrük	Põlva malev
				Anton Heinsoo	Sakala malev
				Kauri Heidrits	Valgamaa malev
				Pärt Kuvvas	Valgamaa malev
				Kirill Avdejev	Tartu malev
				Kristo Goldberg	Tartu malev

OMA MAA FOTOKONKURSS

Kaitseliidu Lõuna malevate ajaleht Oma Maa korraldab ajavahemikul vabariigi aastapäevast võidupühani fotokonkursi. Osa võivad võtta kõik.

Valdkonnad

- Militaar
- Naiskodukaitse
- Noorkotkad ja kodutütred
- Varia

Fotode esitamine

- Fotod esitatakse digitaalselt.
- Iga osavõtja võib konkursile saata ühes valdkonnas kuni kolm fotot ehk kokku kuni 12 fotot.
- Foto maht peab olema vähemalt 1 MB.
- Lubatud ei ole teostada digitaalset töötlust ning fotomontaaži.
- Fotodele ei või lisada teksti ja paspartuud.
- Fotosid võib saata kuni 30. juunini 2016 (kaasa arvatud) aadressile omamaa@kaitseliit.ee märgusõnaga „fotokonkurss“.
- Lisada tuleb autori nimi, kontaktandmed, valdkond ja foto allkiri.

Fotode kasutamine

Fotode esitamisega kinnitab esitaja, et omab esitatud fotodega seotud autoriõigusi.

Korraldajatel on õigus konkursile esitatud fotosid koos autori nime märkimisega kasutada tasuta trükkidel, tunnustamissündmustel, meediaväljaannetes, interneti koduleheküljel ja teistel mittekommertslikel eesmärkidel.

Fotode kasutamisel mainitakse ära foto autor.

Fotokonkursile esitatud fotod jäävad korraldajatele ning neil on õigus neid fotosid tasuta kasutada.

Hindamine

Fotosid hindab žürii ajavahemikul 1.–10. juuli 2016. Samal ajal on võimalik fotosid vaadata ja hinnata ka Kaitseliidu Sakala maleva Facebooki lehel ning selle alusel antakse välja publiku auhind.

Iga valdkonna kolm parimat saavad auhinnatud. Žüriil on õigus välja anda eriauhindu.

Žürii liikmed ja korraldajad fotokonkursil ei osale. Tulemused tehakse teatavaks ajalehes Oma Maa, Sakala maleva koduleheküljel ja Sakala maleva Facebooki leheküljel.

KL Sakala malev jätab endale õiguse konkursi käigus reeglite täpsustamiseks ja täiendamiseks.

Lisaks

Fotosid on lubatud töödelda, kuid foto peab kindlasti olema enda pildistatud. Kui korraldajatel või žüriiliikmetel tekib kahtlus, et fotot on töödeldud või on tegu puhtalt arvutiprogrammis loodud kunstiteosega, on korraldajatel või žüriiliikmetel õigus küsida näha originaalfotot. Kui autor ei saada originaalfotot korraldajatele kolme päeva jooksul, loetakse töö ebasobilikuks ja see ei osale konkursil. Esitada pole lubatud teistel fotokonkurssidel auhinnalisi kohti saanud töid.